

Monika Szymanowska

mgr, Uniwersytet w Białymstoku
ORCID: 0000-0002-7318-394X
monikaszymanowska@gmail.com

**Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2014 r.,
wydanego w sprawie sygn. akt IV CSK 626/13**

Tezy

1. Przepisy p.z.p. dają prawo wykonawcy zamówienia do uzyskania od zamawiającego wyjaśnienia treści SIWZ, jeśli uważa, że nie rozumie ich w taki sposób, by móc świadomie wykonać zamówienie zgodnie z potrzebami zamawiającego. Podobne znaczenie ma w dziedzinie umów art. 354 k.c., który ogólnie nakazuje dłużnikowi wykonać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego, a także ustalonym zwyczajom, jeśli dla danych stosunków występują, gdyż w razie wątpliwości, jak odczytać treść zobowiązania, dłużnik powinien o to zapytać wierzyciela.
2. Uwzględniając zawodową staranność wymaganą od profesjonalisty przy wykonywaniu zobowiązania (art. 355 § 2 k.c.), na wykonawcy w stopniu większym niż na zamawiającym ciąży obowiązek zainteresowania się tym, jakie cechy dodatkowe powinien posiadać zamówiony u niego pojazd, skoro to wykonawca zawodowo trudni się taką produkcją.
3. Art. 38 p.z.p. stanowi w związku z art. 354 § 2 k.c. nie tylko uprawnienie, ale także obowiązek wykonawcy zwrócenia się do zamawiającego o wyjaśnienie treści SIWZ. Zaniechanie tej powinności może być podstawą zarzucenia wykonawcy niedochowania należytej staranności wymaganej od przedsiębiorcy przez art. 355 § 2 k.c.

Omawiany wyrok dotyczy sprawy rozstrzygniętej w 2012 r. przez Sąd Okręgowy, gdzie zasądzono od pozwanego – Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. (dalej: „zamawiający”) na rzecz powoda (dalej: „wykonawca”) roszczenie majątkowe o zwrot nienależnie potrąconej kary umownej ze względu na zwłokę w wykonaniu umowy o dzieło. Przedmiotowa umowa, zawarta w warunkach zamówienia publicznego, polegała na dostarczeniu samochodu ciężarowego o zabudowie specjalistycznej – śmieciarka z żurawiem. W stanie tej sprawy, z uwagi na 24-dniową zwłokę w dostawie, zamawiający naliczył wykonawcy karę umowną, którą potrącił z należnego mu wynagrodzenia. Natomiast wykonawca bronił się, wskazując, że w sprawie wystąpiło opóźnienie, a dokładnie – opóźnienie zawinione przez zamawiającego, który na etapie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego nie poinformował wykonawców, w tym powoda, jakie pojemniki posiada, co skutkowało brakiem możliwości wcześniejszego dostosowania pojazdu do ich rozładunku. Spór zatem dotyczył nie tyle faktów, ile ich oceny – niesporne bowiem było, że pojazd został przekazany 24 dni po terminie określonym w umowie, a także fakt, iż przyczyną tego była okoliczność, w której wykonawca musiał dostosować pojazd do pojemników używanych przez zamawiającego, a nie miał na etapie składania oferty wiedzy o ich rodzaju. Sąd Okręgowy przyjął, że w sprawie istotnie nie doszło do ziszczenia się przesłanek do nałożenia na wykonawcę kary umownej, ponieważ to działanie zamawiającego doprowadziło do powstania opóźnienia w dostawie pojazdu.

Po rozpoznaniu apelacji obu stron w 2013 r. Sąd Apelacyjny zmienił wyrok Sądu Okręgowego co do meritum, oddalając powództwo – oddalając jednocześnie apelację strony powodowej. U podstaw rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego legło przekonanie, że przed wadliwym wykonaniem zamówionego dzieła wykonawca zaniechał skorzystania z możliwości przewidzianych w ustawie p.z.p.¹, tj. zwrócenia się do zamawiającego o wyjaśnienie treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia, mimo że nie posiadał wystarczającej wiedzy, co do rodzaju pojemników.

Od powyższego wyroku została wywiedziona skarga kasacyjna, w której powód zarzucił zaskarżonemu wyrokowi naruszenie art. 354 § 1 i 2 k.c. w związku z art. 38 p.z.p., który to przepis stanowi – według skarżącego – o uprawnieniu wykonawcy, a nie o jego obowiązku. Ponadto zarzucono brak wzięcia pod uwagę przez Sąd Apelacyjny art. 29 ust. 1 i art. 30 ust. 1 p.z.p. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i oddalenie apelacji strony

¹ Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 poz. 113 nr 759 ze zm. – na dzień orzekania). Brzmienie omawianych norm tożsame jak w aktualnym stanie prawnym.

pozwanej w całości, a także o uwzględnienie powództwa w części zaskarżonej apelacją powoda oraz o zasądzenie kosztów postępowania. W odpowiedzi na skargę pozwany wniósł o jej oddalenie, a także o zasądzenie kosztów postępowania.

W wywiedzionym stanie Sąd Najwyższy przyjął sprawę do rozpoznania, identyfikując istotne zagadnienie prawne wymagające rozważenia na gruncie rozpoznawanej sprawy i ustalenia granic obowiązku zamawiającego, rzetelnego określenia przedmiotu zamówienia, a także ewentualnego udziału wykonawcy w tym procesie i wpływu uprawnień oraz obowiązków poszczególnych stron na miernik staranności, wedle którego ich działania będą później oceniane przy ocenie ewentualnych roszczeń. Kluczowe w tym zakresie jest odwołanie się do art. 38 ust. 1 p.z.p., zgodnie z którym „Wykonawca może zwrócić się do zamawiającego o wyjaśnienie treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia. Zamawiający jest obowiązany udzielić wyjaśnień niezwłocznie [...]”, a także art. 354 § 2 k.c., który reguluje zasady współdziałania dłużnika i wierzyciela, oraz – posiłkowo – art. 355 § 1 i 2 k.c. wyznaczających miernik należytej staranności dłużnika – w tym konieczność uwzględnienia zawodowego charakteru działalności dłużnika². W omawianym wyroku Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że przepisy p.z.p. dają prawo wykonawcy zamówienia do uzyskania od zamawiającego wyjaśnienia treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia (dalej: „SIWZ”), jeśli uważa, że nie rozumie ich w taki sposób, by móc świadomie wykonać zamówienie zgodnie z potrzebami zamawiającego, zauważając przy tym, że podobne znaczenie ma w dziedzinie umów art. 354 k.c. Norma ta nakazuje dłużnikowi wykonać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego, a także ustalonym zwyczajom, jeśli dla danych stosunków występują, gdyż w razie wątpliwości, jak odczytać treść zobowiązania, dłużnik powinien o to zapytać wierzyciela. Sąd Najwyższy dostrzegł, że w tym sensie art. 354 § 2 k.c. przewiduje współdziałanie wierzyciela z dłużnikiem, skoro bowiem ma się do czynienia z umową, to strony tej umowy powinny dążyć do takiego jej wykonania, który im wzajemnie odpowiada. Pomimo więc braku w kodeksie cywilnym tak szczegółowych przepisów, jak w prawie zamówień publicznych, to ogólny art. 354 k.c. wyraża intencję takiego dookreślenia przez strony treści umowy, jeśli nie jest dla nich dostatecznie jasna, żeby umowę tę można było wykonać.

² Więcej w zakresie miernika staranności i kryteriów jego oceny: T. Wiśniewski, *Komentarz do art. 355 Kodeksu cywilnego*, [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. 3: *Zobowiązania. Część ogólna*, red. J. Gudowski, LEX 2017 [dostęp: 10.09.2020]; B. Fuchs, *Komentarz do art. 355 Kodeksu cywilnego*, [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. 3: *Zobowiązania. Część ogólna (art. 353–534)*, red. M. Fras, LEX 2017 [dostęp: 10.11.2020].

Z powyższą tezą należy się zgodzić wskazując, że w istocie praktyka bardzo często pomijała okoliczność, że przepisy ustawy p.z.p. stanowią (w zakresie, w jakim normują stosunki umowne) normy szczególne w stosunku do przepisów kodeksu cywilnego. W praktyce obrotu często zatem powstawał problem, gdzie zamawiający (podmioty nie będące przedsiębiorcami), organizując postępowanie w sprawie udzielenia zamówienia publicznego, byli oceniani według wzorca typowego dla przedsiębiorców. Tymczasem wykonawcy byli przez orzecznictwo premiowani³ przez przyjęcie zasady, że wszelkie wątpliwości wyjaśnia się na ich korzyść. W praktyce prowadziło to do takiej sytuacji, jaka ujawniła się w omawianej sprawie – gdzie wykonawca intencjonalnie nie realizował obowiązku lojalnego współdziałania z wierzycielem (zamawiającym), aby doprowadzić do poprawy swojej sytuacji i pozostawienia sobie możliwości powołania się na wątpliwości co do treści dokumentacji postępowania, w szczególności zaś postanowień SIWZ i wzorca umowy, aby na późniejszym etapie uzyskać względniejsze traktowanie.

Na powyższe celnie zwrócił uwagę Sąd Najwyższy, wskazując, że do wykładni przepisów dotyczących obowiązków zamawiającego należy odnieść art. 354 k.c. Warto także zasygnalizować, że przed omawianym orzeczeniem w powszechnym odbiorze orzecznictwa i doktryny problem interakcji art. 38 ust. 1 p.z.p. oraz art. 354 § 1 i 2 k.c., a także art. 355 § 1 i 2 k.c. nie istniał. Nie sposób odnaleźć jakichkolwiek orzeczeń, w których Sądy powszechne bądź Krajowa Izba Odwoławcza w sposób zdecydowany opowiadałyby się za sposobem dokonania wykładni ogólnego obowiązku stron stosunku cywilnoprawnego do współdziałania, z zastosowaniem miernika staranności wymaganego w profesjonalnym obrocie, w tym z uwzględnieniem specyfiki instrumentów p.z.p. mających na celu zapewnienie, że kontakt wykonawców z zamawiającym odbywać się będzie w formie pisemnej⁴, w sposób sformalizowany. Przechodząc zaś do omawianego orzeczenia, z argumentacji Sądu Najwyższego należy wyprowadzić wnioski, że w istocie możliwe jest ocenianie realizacji generalnych obowiązków stron stosunku cywilnoprawnego przez pryzmat korzystania (bądź odmowy korzystania) przez wykonawców z zagwarantowanych im ustawą p.z.p. instrumentów. Ta okoliczność miała decydujący wpływ na fakt przyjęcia, że o ile art. 38 ust. 1

³ Szerzej, wraz z omówieniem orzecznictwa do roku 2012, Dominika Perkowska, KIO rozstrzyga zgodnie z zasadą, że wszelkie niejasności i wątpliwości interpretuje się na korzyść wykonawcy, <https://www.portalzp.pl/opinie-i-interpretacje/kio-rozstrzyga-zgodnie-z-zasada-ze-wszelkie-niejasnosc-i-watpliwosci-interpretuje-sie-na-korzysc-wykonawcy-1300.html> [dostęp: 10.11.2020].

⁴ Art. 9 ust. 1 p.z.p., więcej na temat stanowiska co do zapewnienia jawności i przejrzystości postępowania zob. W. Dzierżanowski, J. Jerzykowski, M. Stachowiak, *Komentarz do art. 9 ustawy – Prawo zamówień publicznych*, [w:] *Prawo zamówień publicznych. Komentarz*, ILEX 2018 [dostęp: 10.11.2020].

p.z.p. stanowi o prawie wykonawcy do zadawania pytań do dokumentacji postępowania, o tyle – przez przyznanie zasad generalnych realizacji zobowiązań, skoro istnieje obowiązek współdziałania dłużnika z wierzycielem – skorzystanie z tego uprawnienia może wchodzić w zakres obowiązku wykonawcy. O ile Sąd Najwyższy nie wskazał tego bezpośrednio w uzasadnieniu omawianego orzeczenia, to w istocie dokonał wykładni art. 38 p.z.p. w zw. z art. 14 p.z.p. w zw. z art. 355 § 2 k.c. oraz art. 354 k.c., przyjmując, że uprawnienie, o jakim mowa w art. 38 ust. 1 p.z.p., stanowi jedynie techniczny wymiar sposobu realizacji obowiązków wskazanych w przywołanych przepisach kodeksu cywilnego.

W ten sposób Sąd Najwyższy odmówił premiowania wykonawcy za własne zaniechania – celnie wskazując w uzasadnieniu omawianego orzeczenia, że o ile zamawiający miał obowiązek takiego opisanie przedmiotu zamówienia, aby dla wykonawcy było zrozumiałym, na czym ma polegać dzieło, które ma wykonać w rezultacie wygrania przetargu, to jednakże nie można zapominać o roli, jaką pełnią strony umowy, a w konsekwencji to bardziej na wykonawcy niż na zamawiającym – uwzględniając zawodową staranność wymaganą od profesjonalisty przy wykonywaniu zobowiązania – ciążył obowiązek zainteresowania się, jakie cechy dodatkowe powinien posiadać zamówiony u niego pojazd, skoro zawodowo trudni się taką produkcją. Przyjęcie przeciwnego poglądu prowadziło do załamania na gruncie zamówień publicznych utrwalonej od wielu lat linii orzeczniczej w przedmiocie interpretowania zasady wykonywania zobowiązań z należytą starannością⁵, a to poprzez premiowanie wykonawców, którzy nie współdziałają lojalnie z wierzycielem, a później na swoją obronę podnoszą, że zamawiający nie wyjaśnił w SIWZ kwestii, o które nikt nie pytał.

Uwzględnienie interakcji art. 38 p.z.p. w zw. z art. 14 p.z.p. w zw. z art. 355 § 2 k.c. oraz art. 354 k.c. prowadzi zatem do wniosku, że w istocie uprawnienie do zadawania pytań – jakkolwiek jest prawem wykonawcy, w przypadku, w którym wykonawca związany jest zasadą lojalnego współdziałania z wierzycielem celem wykonania zobowiązania, z uwzględnieniem zawodowego charakteru działalności wykonawcy, przeradza się w istocie w obowiązek takiego sprecyzowania treści przyszłego zobowiązania, które umożliwi jego wykonanie. Należy więc za błędny uznać pogląd, wedle którego kwestia ta powinna być rozpatrywana poprzez odmienne interpretowanie zasięgu zobowiązania w ofercie⁶, gdyż pomija on – poza specyfiką ogólnych zobowiązań stron stosunku umownego,

⁵ Szerzej o tej linii: A. Turczyn, *Pojęcie należytej staranności w orzecznictwie*, 4.02.2018, „Rzeczpospolita Online”, <https://www.rp.pl/W-sadzie-i-urzedzie/302049992-Pojecie-nalezitej-starannosci-w-orzecznictwie.html> [dostęp: 10.11.2020].

⁶ Tak M. Drozdowicz, *Glosa do wyroku SN z dnia 5 czerwca 2014 r.*, IV CSK 626/13, PZP 2014/4/119-133.

również fakt, że raz ustalony zakres świadczenia pozostaje na gruncie p.z.p. niezmienny po złożeniu oferty (art. 140 ust. 1 p.z.p.)⁷.

Tymczasem Sąd Najwyższy w niniejszej sprawie, nie redefiniując żadnej z naczelných norm p.z.p., a zwracając uwagę na interakcję tych zasad z ogólnymi zasadami realizacji zobowiązań, dokonał trafnej z punktu widzenia systemowego i teleologicznego wykładni, zasadnie przyjmując, że fakt, iż p.z.p. przyznaje wykonawcy pewne prawo, nie uchyla wynikających z k.c. obowiązków, w siatkę realizacji których to prawo się wpisuje. Z omawianego orzeczenia można zatem wyprowadzić szereg wniosków co do konieczności uwzględnienia we wzorcu postępowania wykonawcy, działającego jako dłużnik, nie tylko suchego faktu zawodowego charakteru wykonywanej przezeń działalności, ale również praktycznej realizacji czynności, które zwykle działający profesjonalista, lojalnie współpracujący z kontrahentem, podjąłby, aby prawidłowo zrealizować zobowiązanie.

Warto przy tym zwrócić uwagę na fakt, że omawiany wyrok pozytywnie wpłynął na praktykę orzeczniczą Krajowej Izby Odwoławczej oraz Sądów powszechnych, prowadząc do bardziej precyzyjnego ujęcia – z uwzględnieniem art. 354 oraz 355 k.c., zasady rozkładu ciężaru odpowiedzialności za poszczególne czynności w sformalizowanej procedurze udzielania zamówień publicznych. W wyroku z dnia 26.06.2014 r. w sprawie KIO 1028/14 Krajowa Izba Odwoławcza orzekła, że choć zadawanie pytań doprecyzowujących treść SIWZ jest zgodnie z literalnym brzmieniem art. 38 ust. 1 p.z.p. uprawnieniem wykonawców, to jednak obowiązek współdziałania z zamawiającym, oczekiwany od profesjonalnych uczestników rynku, nakazuje wyjaśniać wymagania mogące rodzić trudności w dalszym toku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego i wykonywania umowy, przełamując jednocześnie dotychczas absolutnie stosowaną zasadę wyjaśniania wszelkich wątpliwości – niezależnie od ich źródła, możliwości usunięcia i zasad ogólnych realizacji zobowiązań, na korzyść wykonawców, wskazując, że „Sformalizowany i pisemny charakter postępowania o udzielenie zamówienia wyklucza uznaniową interpretację treści SIWZ oraz dokonywania ocen ofert w oparciu o treści w SIWZ niewyrażone. W przeciwnym razie zasady równego traktowania wykonawców i uczciwej konkurencji nie zostałyby zachowane, a wymagają one, by oczekiwania zamawiającego stawiane przedmiotowi zamówienia w tym ofertom zawierającym rozwiązania równoważne były znane przed złożeniem oferty oraz w sposób jasny, tak by wykonawcy zainteresowani zamówieniem nie pozostawali w niepewności, czy mogą złożyć oferty nie podlegające odrzuceniu”. Podobne stanowisko zajęł

⁷ O absolutnym charakterze tej zasady szerzej: J.E. Nowicki, *Komentarz aktualizowany do art. 140 Prawa zamówień publicznych*, LEX 2018 [dostęp: 10.09.2020].

Sąd Apelacyjny w Łodzi w sprawie I ACa 647/14, Sąd Apelacyjny w Krakowie w sprawie I ACa 287/15, a także szereg składów Krajowej Izby Odwoławczej, np. w sprawach KIO 34/15, KIO 1000/15, KIO 1822/16, KIO 1965/17, KIO 1966/17, oraz Sąd Najwyższy w sprawie IV CSK 674/15.

Na przestrzeni ostatnich kilku lat odbyło się szersze wyprowadzenie wniosków ze wskazówek zawartych w omawianym wyroku Sądu Najwyższego w przedmiocie interakcji zasad ogólnych p.z.p. z zasadami realizacji zobowiązań wynikającymi z k.c. Tak też przykładowo w wyroku z dnia 24 stycznia 2018 r. w sprawie KIO 64/18 wskazano, że wykonawca jako profesjonalista w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej, nawet jeżeli postanowienie opisu przedmiotu zamówienia jest dla niego jednoznaczne, winien dołożyć należytej staranności i upewnić się, czy oferowane przez niego, niespełniające wymogów zamawiającego rozwiązanie zostanie zaakceptowane przez instytucję zamawiającą, korzystając z procedury przewidzianej w art. 38 ust. 1 p.z.p. Podobne stanowisko, na kanwie głosowanego orzeczenia, zajmowała Izba w wyrokach w sprawach KIO 2420/18 i KIO 2076/19, a w kontekście czynników cenotwórczych – KIO 1248/17.

Orzecznictwo zaczęło korzystać z miernika należytej staranności także przy ocenie innych czynności wykonawców, którzy oczekiwali pozytywnych skutków bierności w toku postępowania celem powołania się na jego dalszym etapie na wątpliwości, które powinny być zostać rozstrzygnięte na ich korzyść. Przykładowo, w zestawieniu z brakiem zaskarżenia treści warunku udziału w przetargu, jak również brakiem zainicjowania jego jakiegokolwiek zmiany poprzez instrument, o którym mowa w art. 38 ust. 1 p.z.p., łączy się obecnie analizę, czy wykonawca – oświadczając, że spełnia warunek – nie wprowadza jednocześnie zamawiającego w błąd. Brak bowiem wyjaśniania treści warunku w celu późniejszego powołania się na jego potencjalną niejasność może zostać połączone z zarzutem wprowadzenia zamawiającego w błąd w oświadczeniu, że wykonawca te warunki spełnia i może podlegać kwalifikacji przez przyzmat art. 24 ust. 1 pkt 16 p.z.p., jak też mieć wpływ na decyzje podejmowane przez zamawiającego w postępowaniu – na podstawie tychże informacji zamawiający mógłby bowiem zaniechać wykluczenia wykonawcy na podstawie art. 24 ust. 1 pkt 12 p.z.p. (art. 24 ust. 1 pkt 17 p.z.p.).

Mając na uwadze wywiedzione okoliczności, należy stwierdzić, że Sąd Najwyższy w omawianym orzeczeniu utrwalil dyrektywy interpretacyjne w przedmiocie tego, że nie sposób jest dokonywać oceny poszczególnych technicznych aspektów realizacyjnych postępowania o udzielenie zamówienia publicznego z pominięciem faktu, że w postępowaniu tym podmioty profesjonalne (przedsiębiorcy) składają oferty wykonania zobowiązań zgodnie z ustalonymi przez

wierzyciela (zamawiającego) zasadami, nie wytracając przez szczególny tryb ustawy p.z.p. swoich wynikających z k.c. zobowiązań – w szczególności do lojalnego współdziałania, realizacji zobowiązań zgodnie z zawodowym charakterem działalności oraz dbania o efektywne wykonanie przyszłej umowy.

W konsekwencji głosowany wyrok uznać za pozytywny, zgodny z zasadami wykładni przepisów prawa i ich systemowego osadzenia w siatce norm zarówno p.z.p. jak i k.c., a także za przejaw chęci utrwalenia w orzecznictwie odejścia od formułkowego traktowania zasad ogólnych na rzecz ich interpretacji zgodnie z ich celem oraz przeznaczeniem w systemie prawa.

Bibliografia

- Drozdowicz M., *Glosa do wyroku SN z dnia 5 czerwca 2014 r.*, IV CSK 626/13, PZP 2014/4/119-133.
- Dzierżanowski W., Jerzykowski J., Stachowiak M., *Komentarz do art. 9 ustawy – Prawo zamówień publicznych*, [w:] *Prawo zamówień publicznych. Komentarz*, LEX 2018 [dostęp: 10.11.2020].
- Fuchs B., *Komentarz do art. 355 Kodeksu cywilnego*, [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz, t. 3: Zobowiązania. Część ogólna (art. 353–534)*, red. M. Frasz, LEX 2017 [dostęp: 10.11.2020].
- Nowicki J.E., *Komentarz aktualizowany do art. 140 Prawa zamówień publicznych*, LEX 2018 [dostęp: 10.09.2020].
- Turczyn A., *Pojęcie należytej staranności w orzecznictwie*, 4.02.2018, „Rzeczpospolita Online”, <https://www.rp.pl/W-sadzie-i-urzedzie/302049992-Pojecie-nalezYTEj-starannosci-w-orzecznictwie.html> [dostęp: 10.11.2020].
- Wiśniewski T., *Komentarz do art. 355 Kodeksu cywilnego*, [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz, t. 3: Zobowiązania. Część ogólna*, red. J. Gudowski, LEX 2017 [dostęp: 10.09.2020].

Abstract

Commentary to the decision of the Supreme Court of 5 June 2014 in the case of IV CSK 626/13

Commentary supporting the decision made by the Supreme Court, which seeks to strengthen the principle of loyal cooperation of professional businesses and entrepreneurs acting as economic operators with contracting authorities under the Polish Civil Code and the public procurement procedure.

The opinion of the Supreme Court underlines the need for an economic operator to use all instruments provided by law to ensure its actual ability to offer a proper execution of works, the supply of products or the provision of services on the market to avoid future liability. This decision marks a landmark departure from previous rulings of lower courts and the National Appeal Chamber, which held the position that any vague-

ness or deficiency in the procurement documentation must be interpreted in favour of the business. The commented decision prevents economic operators from exploiting imprecise or vague terms set in the documentation in public procurement procedure by offering goods or services not meeting the needs and demands of the contracting authority, holding the business to a higher standard of care. The Supreme Court held that the economic operator must exercise his rights in the public procurement procedure, including the right to ask questions and demand information, to ensure that it can supply the goods or provide services required. To this end, when determining future liability, the right to ask questions may be interpreted as an obligation of the economic operator, who cannot release himself from liability by claiming deficiencies, imprecise terms or vague conditions set by the contracting authority to his advantage, as to do so would break away from the standard of loyal cooperation between the parties set forth in the Civil Code, including the standard of care expected from a professional business entity. Author supports the direction of the decision of the Supreme Court, which reminds economic operators that the fact that they are not directly obligated by law to ask questions does not shield them from liability for exploiting vague terms and deficiencies that could be corrected or clarified by the contracting authority were those questions asked during the initial stages of the public procurement procedure.

Key words: rights and obligations of an economic operator, liability in public procurement, professional standard of care in public procurement, clarification of procurement documents, questions about conditions and terms

Streszczenie

Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2014 r., wydanego w sprawie sygn. akt IV CSK 626/13

Glosa aprobująca stanowisko Sądu Najwyższego, wzmacniająca zasadę lojalnego współdziałania profesjonalnie działających na rynku przedsiębiorców z zamawiającymi, przez pryzmat zasad ogólnych kodeksu cywilnego oraz ustawy prawo zamówień publicznych. Podkreślono konieczność wykorzystania przez wykonawców wszystkich instrumentów przewidzianych przez prawo, celem uniknięcia odpowiedzialności wynikającej z braku starannego działania oczekiwanego od przedsiębiorcy.

Komentowane orzeczenie zrywa z premiowaniem nielojalnego działania przedsiębiorcy, który składając ofertę w procedurze udzielenia zamówienia publicznego, unika wyjaśniania nieprecyzyjnych i niejasnych sformułowań w dokumentacji postępowania. Działanie takie częstokroć ma na celu powołanie się na te braki na późniejszym etapie realizacji zobowiązania, z założeniem, że zasada – dotychczas utrwalona w judykatach sądów niższych instancji oraz Krajowej Izby Odwoławczej – wyjaśniania niejasności na korzyść wykonawcy, uchroni go przed ewentualną odpowiedzialnością. Przez ten pryzmat, w ocenie Sądu Najwyższego, uprawnienie wykonawcy, kiedy celem doprecyzowania wymagań zamawiającego, można zadać mu pytania do niejasnej, czy niepre-

czyjnej dokumentacji przetargu, zamienia się w jego obowiązek. Wniosek ten oparto na wynikającej z kodeksu cywilnego zasadzie lojalnego współdziałania dłużnika z wierzycielem oraz uwzględniając miernik staranności wymagany od podmiotu zawodowo trudniącego się określoną działalnością. Autorka podziela tezy nowatorskiego wyroku Sądu Najwyższego, który przypomina, że prawo zadawania pytań nie uchyla obowiązków przedsiębiorcy wynikających z k.c., co obecnie na stałe pozytywnie wpisało się w orzecznictwo Krajowej Izby Odwoławczej i Sądów powszechnych.

Słowa kluczowe: prawa i obowiązki wykonawcy, odpowiedzialność w zamówieniach publicznych, należyta staranność w zamówieniach publicznych, wyjaśnienia dokumentacji postępowania, pytania odnośnie wymagań i zasad